

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ ('Ι Μέρος) (του Γιώργου Μαυρουλέα)

Νόημα και συνείδηση

Το ον ζει μέσα στη συνείδησή του. Μέσα από αυτή εργάζεται, επικοινωνεί και μαθαίνει. Μέσα σ' αυτή αντιλαμβάνεται τον εαυτό του ή καλύτερα αυτή αναγνωρίζει ως τον εαυτό του. Η συνείδηση έχει μια διττή αντιληπτική κατεύθυνση: από τη μία αντιλαμβάνεται το περιβάλλον και αντιδρά με αυτό με αυτόβουλες δράσεις και από την άλλη αντιλαμβάνεται τον εαυτό της. Το σημαντικό χαρακτηριστικό της είναι η εγρήγορση. Αυτό σημαίνει ότι εστιάζει, ερμηνεύει και κατανοεί το συμβαίνον. Η κάθε ερμηνεία ή κατανόηση έχει την εκκίνησή της από την κοσμοθεώρηση-ιδεολογία που έχει συνθέσει το άτομο. Έχει την εκκίνησή της σε υποκειμενικά πεδία. Η ίδια η συνείδηση είναι μια εσωτερική διαδικασία. Πραγματώνεται στο υποκειμενικό πεδίο και λειτουργεί εσωτερικά.

Εξαιτίας αυτής της εσωτερικής διάστασης της συνείδησης και της κοσμοθεώρησης από την οποία εκκινείται, είναι κάτι που μπορεί να διευρυνθεί, να μετασχηματισθεί ή να συρρικνωθεί. Η συνείδηση αποτελεί το μηχανισμό της εσωτερικής ζωής, του πνεύματος, μέσω της οποίας αυτό εκφράζεται και επικοινωνεί στο πεδίο των αισθήσεων ή των αντιληπτών αντικειμένων αλλά και μέσω της οποίας καταγράφει ακόμη και τον ίδιο τον εαυτό του στο επίπεδο της ύπαρξης (αν και εδώ η αντιληπτική δύναμη της συνείδησης υποφέρει από την έλλειψη επαρκούς μηχανισμού των αισθήσεων).

Η συνείδηση είναι η νοητική επεξεργασία των συμβαινόντων μέσα στο χρόνο από το πνεύμα ή Ον αλλά και μέσω αυτής είναι που το

Ον επικοινωνεί με το περιβάλλον του. Αυτό που έχει νόημα σε μια συνείδηση είναι αυτή να βρίσκεται σε εγρήγορση και να εξυπηρετεί τη θέληση του Όντος. Αν η συνείδηση δεν εξυπηρετεί τον εσώτερο εαυτό αλλά λειτουργεί αντανεκλαστικά στο περιβάλλον, χάνει το νόημά της όπως προκύπτει μέσα από το σκοπό της ύπαρξής της.

Άρα σκοπός της συνείδησης είναι η καταγραφή της θέλησης του ενδότερου εαυτού που μπορεί να περιγραφεί ως το όντως Ον ή πνεύμα και η έκφρασή της στο αντικειμενικό πεδίο. Το όντως Ον ταυτίζεται με τη θέλησή του. Αυτή είναι η ελευθερία του (ελευθερία με την έννοια της πλήρους και ανεμπόδιστης έκφρασής του και επικοινωνίας του από και με το περιβάλλον του). Η θέληση μπορεί να γίνει κατανοητή μέσα από το δίπολο πρόθεση-λόγος και σκοπός.

Όπως γράφτηκε και παραπάνω το όν προσπαθεί να στρέψει τη συνείδησή του προς τον εαυτό του και μέσω αυτής να τον καταγράψει. Αυτή η αυτογνωσιακή κίνηση ακολουθεί μια διαδικασία όπου το όν αρχικά βιώνει τον εαυτό του και ταυτίζεται με τον αισθητικό του – αντανεκλαστικό του μηχανισμό, αργότερα αντιλαμβάνεται τη συνείδησή του ως μια ευρύτερη πραγματικότητα αυτού του μηχανισμού που χρησιμοποιείται από την ίδια, τόσο για την επικοινωνία της όσο και για την ανάπτυξή της.

Στη φάση αυτή το άτομο δε γνωρίζει τι πραγματικά είναι. Βρίσκεται μετέωρο ανάμεσα στη συνείδηση που γίνεται αντιληπτή ως εγρήγορση και ελευθερία από το περιβάλλον (παρατηρητής του) αλλά και ως μηχανισμός αντανεκλαστικής ανταπόκρισης στο περιβάλλον και τις ανάγκες του, ως μηχανισμός «γοητευμένος» από το αισθητηριακό πεδίο των εμπειριών με τον οποίο ταυτίζεται τον εαυτό του και μπερδεύεται.

Σταδιακά όλο και περισσότερο αντιλαμβάνεται τον εαυτό του ως τη συνείδησή του. Ως τον παρατηρητή και ερμηνευτή των γεγονότων της εμπειρίας, ως έναν ελεύθερο άνθρωπο από τη γεγονόττητα. Τέλος αντιλαμβάνεται ότι η συνείδησή του είναι ο

μηχανισμός μέσα από τον οποίο ο βαθύτερος πυρήνας της ύπαρξης του όντος, το Ον καθαυτό ή το όντως Ον χρησιμοποιεί για να εκφράσει τη θέλησή του και να επικοινωνήσει.

Άρα το βαθύτερο νόημα για τη συνείδηση είναι να μπορέσει να εκφράσει τη βούληση του καθαρού Όντος ή να μεταφέρει προς αυτό (αν μπορεί να ειπωθεί κάτι τέτοιο) την αντικειμενική εμπειρία. Αυτό σημαίνει πως η συνείδηση πρέπει να γεφυρώσει και εξοικειώσει τον αντιληπτικό μηχανισμό με τη θέληση του Όντος ώστε να εκφράζεται αυτή ανόθευτη και δίχως προσκόμματα φυσικά, συγκινησιακά ή νοητικά. Σημαίνει και για την ίδια ότι πρέπει να στέκει σε διαρκή εστίαση στο να καταγράψει τη θέληση του. Η πραγμάτωση αυτής της διαδικασίας από τη συνείδηση συνεπάγεται και την αυτοπραγμάτωση του Όντος αφού καταφέρνει να λειτουργεί και να εκφράζεται σα μια μονάδα, σαν ένα όλο μέσα από το βαθύτερο πυρήνα του που είναι η καθαρή θέλησή του. Τότε μπορούμε να πούμε πως αυτό το Ον είναι ένα ελεύθερο ον που μπορεί να κινηθεί στον κόσμο της εμπειρίας ελεύθερο από αυτήν και να «ξεδιπλώσει» τον εαυτό του.

Εδώ βέβαια πρέπει να εστιάσουμε και στο θέμα της θέλησης του καθαρού Όντος. Τι είναι αυτό που θέλει το καθαρό Ον; Ποια είναι κάθε φορά η πρόθεσή του και ο σκοπός του; Τι είναι αυτό που επιζητά; Τι είδους είναι αυτή η θέληση; Από τι χρωματίζεται (αν χρωματίζεται); Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της;

Το καθαρό ον βρίσκει το πεδίο της ελευθερίας του μόνο μέσα στο πεδίο της καθαρής ύπαρξής του. Μέσα στο καθαρό Είναι. Μέσα σ' αυτό το ον εντυπώνεται τις νέες δυνατότητες ζωής. Οι νέοι ορίζοντες που ανοίγονται μπροστά του είναι για πρώτη φορά θέμα δικής του επιλογής, καθώς τώρα είναι ελεύθερο από τους περιορισμούς της εμπειρίας, αλλά και λόγω αυτής της εμπειρίας.

Διαβάστε επίσης:

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ \('Α Μέρος\)](#)

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ \('Β Μέρος\)](#)

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ \('Γ Μέρος\)](#)

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ \('Δ Μέρος\)](#)

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ – Η βιολογική μας προκατάληψη και οι δυνατότητες](#)

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ \('ΣΤ Μέρος\)](#)

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ \('Ζ Μέρος\)](#)

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ \('Η Μέρος\) – Η αξία και το νόημα](#)

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ \('Θ Μέρος\) – Φόβος & Κυριαρχικότητα](#)

[Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ \('ΙΑ Μέρος\) – Νόημα & Αλήθεια](#)

**Γιώργος Μαυρουλέας, Πολιτικός Επιστήμονας,
Μέλος της Μ.Κ.Ο. Σόλων
gmauvrouleas@solon.org.gr**

(Φωτό: wikipedia)

18 Απριλίου 2011